

Please note that the original language version of this page [sv](#) has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Swedish

Please note that the following languages: [en](#) have already been translated.

Swipe to change

Pridobivanje dokazov

Sweden

1 Dokazno breme

1.1 Kakšna so pravila o dokaznem bremenu?

Švedsko pravo temelji na načelih proste presoje in dopustnosti dokazov. Sodišče mora na podlagi podrobne analize vsega, kar se pojavi v zadevi, odločiti, kaj je bilo dokazano. Odloči tudi, kakšno vrednost imajo dokazi.

V sodni praksi so se uveljavila nekatera pravila o dopustnosti dokazov, vključno v zvezi s tem, kdo nosi dokazno breme. Zelo poenostavljeno glavno pravilo, v zvezi s katerim veljajo številne izjeme, je, da mora oseba, ki nekaj trdi, to tudi dokazati. Če ena izmed strank lažje zagotovi dokaz o nekem dejstvu, je dokazno breme pogosto na tej stranki. Če stranka težko dokaže zadevne okoliščine, je tudi to lahko pomembno za ugotovitev, kdo nosi dokazno breme. Če na primer nekdo zahteva plačilo dolga, mora dokazati, da ima terjatev do nasprotne stranke. Če nasprotna stranka trdi, da je bil dolg že plačan, mora to tudi dokazati. V zadevah v zvezi z odškodninsko odgovornostjo je dokazno breme praviloma na stranki, ki trdi, da je bila oškodovana. Lahko se tudi zgodi, da se breme dokazovanja nekega dejstva obrne.

Če predloženi dokazi niso dovolj trdni, sodišče zadevnih okoliščin ne more uporabiti kot podlage za presojo. Pri ocenitvi nastale škode velja izjema –škodo lahko na primeren znesek oceni sodišče, če ni mogoče ali je zelo težko predložiti dokaze o znesku škode.

1.2 Ali obstajajo pravila, ki določena dejstva izvemajo iz dokaznega bremena? V katerih primerih? Ali je mogoče predložiti dokaze, da bi dokazali neveljavnost posebne pravne domneve?

Glej odgovor na vprašanje 1.1.

1.3 Do kakšne mere mora biti sodišče prepričano o dejstvu, da na njem utemelji svojo sodbo?

Dokazni standardi so odvisni od vrste zadeve. V civilnih zadevah praviloma velja, da je treba zatrjevano dejstvo izkazati. V nekaterih civilnih zadevah veljajo nižji dokazni standardi. V zadevah zavarovanja potrošnikov na primer zadostuje, da je bolj verjetno, da se je zavarovani dogodek zgodil, kot da se ni zgodil.

2 Pridobivanje dokazov

2.1 Ali je za pridobivanje dokazov vedno potreben predlog stranke ali lahko sodnik v nekaterih primerih dokaze pridobi na lastno pobudo?

Za zagotovitev dokazov so odgovorne same stranke. V zadevah, ki niso dispozitivne, tj. v zadevah, v katerih stranki ne moreta skleniti poravnave, lahko sodišče na svojo pobudo predloži dokaze, ne da bi stranki za to zaprosili. V zadevah, ki se nanašajo na pravice do varstva in vzgoje otrok ali stikov z otrokom, lahko sodišče odloči, da je treba predložiti dodatne dokaze. V civilnih postopkih, v katerih stranki lahko skleneta poravnavo (tako imenovanih dispozitivnih zadevah), sodišče novih dokazov v zadevi ne more izvesti na svojo pobudo.

2.2 Kateri so nadaljnji koraki, če je predlogu stranke za pridobitev dokazov ugodeno?

Dokazi se izvajajo na glavni obravnavi.

2.3 V katerih primerih lahko sodišče zavrne predlog stranke za pridobitev dokazov?

Sodišče lahko zavrne dokaze, ki niso pomembni za zadevo. Enako velja za dokaze, ki se ne zahtevajo ali ne bi imeli učinka. Poleg tega velja, da je sklicevanje na pisno izpovedbo dovoljeno samo izjemoma.

2.4 Katera dokazna sredstva obstajajo?

Na Švedskem je načeloma pet vrst dokazov (dokaznih sredstev). To so:

pisni dokazi;
zaslišanje prič;
zaslišanje stranke;
zaslišanje izvedenca;
preiskava.

2.5 Kateri so načini pridobivanja dokazov od prič in ali se ti razlikujejo od načinov za pridobitev dokazov od izvedencev? Kakšna so pravila v zvezi s predložitvijo pisnih dokazov in izvedenskih poročil/mnenj?

Priča se praviloma ustno zasliši pred sodiščem. Pisna pričanja niso dovoljena. Priča lahko z dovoljenjem sodišča uporabi zapiske, da si osveži spomin.

Zaslišanje začne stranka, ki je pričo povabila (tako imenovano neposredno zaslišanje), razen če sodišče odloči drugače. Nato lahko pričo zasliši nasprotna stranka (navzkrižno zaslišanje).

Nasprotno pa mora izvedenec predložiti pisno izjavo. Če tako zahteva katera izmed strank in če je to pomembno, se lahko izvedenca med postopkom tudi ustno zasliši. Izvedenec se lahko ustno zasliši tudi, če je ključno, da mnenje poda pred sodiščem.

Če se odločitev v zadevi sprejme po glavni obravnavi (na primer da se lahko zasliši pričo), je treba pisne dokaze in izvedenska mnenja načeloma prebrati na glas na obravnavi, da jih lahko sodišče upošteva pri odločitvi. Sodišče lahko tudi odloči, da se šteje, da so bili pisni dokazi slišani na glavni obravnavi, ne da bi jih bilo treba prebrati na glas na obravnavi.

2.6 Ali so določena dokazna sredstva močnejša od ostalih?

Po švedskem pravu velja načelo dopustnosti dokazov. To med drugim pomeni, da pravo ne določa načel v zvezi s težo različnih vrst dokazov. Sodišče na podlagi neodvisne presoje vseh dogodkov med sojenjem odloči, kaj se v zadevi šteje za dokazano.

2.7 Ali so za dokazovanje določenih dejstev obvezni določeni načini dokazovanja?

Načelo dopustnosti dokazov pomeni, da ni pravil, ki bi določala, da nekatere okoliščine zahtevajo določene načine dokazovanja. Sodišče v okviru odločanja, kaj je bilo v zadevi dokazano, izvede celovito presojo okoliščin.

2.8 Ali so priče dolžne pričati po zakonu?

V švedskem pravu velja splošna obveznost pričanja. To pomeni, da je oseba, ki je bila povabljena kot priča, dolžna pričati.

2.9 V katerih primerih lahko priče zavrnejo pričanje?

Osebi ni treba pričati v zadevi, v kateri je stranka njen ožji sorodnik. Priča lahko zavrne pričanje o nekem dejstvu, če bi bila s tem prisiljena razkriti, da je storila kaznivo ali nečastno dejanje. V nekaterih okoliščinah lahko zavrne tudi razkritje poslovnih skrivnosti. Za nekatere vrste poklicev, na primer za zdravstveno osebje, veljajo posebne omejitve dolžnosti pričanja.

2.10 Ali je lahko oseba, ki zavrne pričanje, kaznovana ali prisiljena, da priča?

Oseba, ki jo je treba zaslišati kot pričo v zadevi, je pozvana, naj se udeleži sodnega postopka. Če ne nastopi pred sodiščem in ne predloži veljavnega opravičila, na primer zaradi bolezni, je denarno kaznovana. Če priča ne nastopi pred sodiščem, lahko sodišče odredi, da jo na sodišče prisilno privede policija. Sodišče lahko za pričo, ki noče pričati in nima upravičenega razloga, da ne odgovori na vprašanja, odredi tudi pripor.

2.11 Ali obstajajo določene osebe, od katerih ni dovoljeno pridobiti dokazov?

Če je oseba, ki je povabljena kot priča, mlajša od 15 let ali duševno bolna, bo sodišče ob upoštevanju okoliščin proučilo, ali taka oseba lahko priča. Glej tudi točko 2.9.

2.12 Kakšna je vloga sodnika in strank na zaslišanju priče? Pod kakšnimi pogoji je lahko priča zaslišana prek videokonference ali z drugimi tehničnimi sredstvi?

Zaslišanje priče praviloma začne oseba, ki jo je povabila (neposredno zaslišanje). Nato lahko priči postavi vprašanja nasprotna stranka (navzkrižno zaslišanje). Po navzkrižnem zaslišanju lahko stranka, ki je pričo povabila, in sodišče postavi dodatna vprašanja. Sodišče mora zavrniti neustrezna, nejasna in kako drugače neprimerna vprašanja.

Strankam, pričam in drugim osebam, ki so povabljene na sodno obravnavo, je treba omogočiti udeležbo na daljavo s pomočjo avdiovizualne povezave, če je to primerno. Še vedno pa velja glavno pravilo, da se je treba obravnave udeležiti osebno.

Priča je lahko zaslišana tudi po telefonu, če je to ustrezno glede na stroške, ki bi nastali, če bi se udeležila sojenja v sodni dvorani, in glede na pomen tega, da se pričo zasliši osebno na obravnavi.

3 Ocenjevanje dokazov

3.1 Ali so sodišču postavljene omejitve pri izdaji sodb, če stranka dokaza ni pridobila zakonito?

Načelo dopustnosti dokazov pomeni, da uporaba nekaterih vrst dokazov ni dopustna le v redkih izjemah. Dejstvo, da so bili dokazi pridobljeni nezakonito, tako načeloma ne preprečuje sklicevanja na ta dokaz med sojenjem. Pomembno pa je lahko, če se med tehtanjem dokazov dokazom pripiše omejena dokazna vrednost.

3.2 Ali moja izjava šteje kot dokaz v postopku, v katerem nastopam kot stranka?

Stranka ne more pričati, lahko pa je zaslišana pod prisego, pri čemer je kazensko odgovorna za točnost podatkov, ki jih navede.

Zadnja posodobitev: 05/11/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.